

Vormen hartaandoeningen een probleem?

Het hart is een essentieel orgaan voor de gezondheid en prestaties van een paard. Hoewel hartproblemen bij paarden minder vaak voorkomen dan bij mensen of honden, kunnen ze wel gevolgen hebben, met name voor de inzetbaarheid van paarden voor de sport. In dit artikel worden de verschillende categorieën hartproblemen besproken en hoe ze kunnen worden gediagnosticeerd. Tot slot komt de recent ingevoerde regel van de Fédération Equestre Internationale (FEI) aan bod over de controle van het hart bij wedstrijden.

Hoewel hartproblemen minder vaak voorkomen bij sportpaarden dan orthopedische problemen, kunnen ze toch een grote impact hebben. Sommige aandoeningen zijn onschuldig en beïnvloeden het paard niet, terwijl andere de prestaties kunnen beperken of zelfs levensbedreigend kunnen zijn.

HARTRUIS: WAT BETEKENT HET?

Een hartruis (souffle) is een abnormaal geluid dat een dierenarts hoort bij het beluisteren van het hart met een stethoscoop. Dit geluid ontstaat door turbulente bloedstroming in het hart of de grote bloedvaten. Een hartruis kan variëren van onschuldig tot een indicatie

van een ernstiger onderliggend probleem, zoals een hartklepaandoening of een aangeboren hartafwijking.

Niet alle hartruisen zijn reden tot bezorgdheid. Veel gezonde paarden hebben een lichte hartruis die bij nader onderzoek geen negatieve effecten op gezondheid of prestaties heeft. Echter, doorgaans is wel aanvullend onderzoek nodig om de oorzaak en mogelijke risico's vast te stellen.

HARTRITMESTOORNISSEN: WANNEER IS HET ERNSTIG?

Een hartritmestoornis betekent dat het hart van het paard onregelmatig klopt. Dit kan variëren van een lichte variatie in het

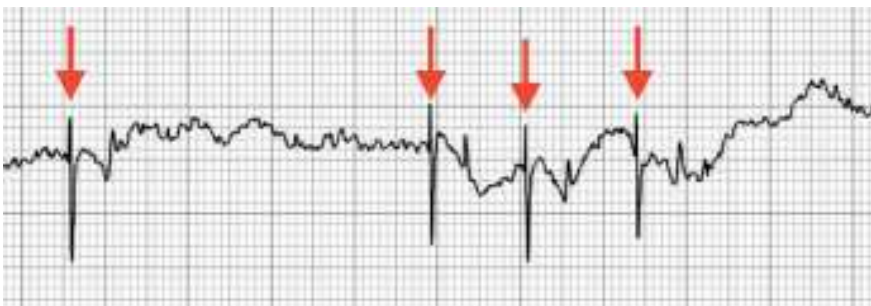
normale ritme tot een ernstige onregelmatigheid die de bloedsomloop (circulatie) kan beïnvloeden. Een ernstige hartritmestoornis bij paarden is de atriumfibrillatie, waarbij de boezems (atria) van het hart ongecontroleerd samentrekken (Afbeelding 1).

Symptomen van hartritmestoornissen zijn meestal subtiel, zoals verminderde prestaties, sneller vermoeid raken of onregelmatig ademen na inspanning. In ernstige gevallen kan het paard zelfs flauwvallen. Een diagnose stellen gebeurt doorgaans met behulp van een elektrocardiogram (ECG), waarmee de elektrische activiteit van het hart wordt vastgelegd.

VERDERE DIAGNOSTIEK

De meeste hartaandoeningen bij paarden worden als nevenbevinding waargenomen tijdens een veterinaire keuring of vóór het sederen voor een onderzoek of bijvoorbeeld wanneer naar het hart wordt geluisterd bij koliek. Voor het beluisteren gebruikt de dierenarts een stethoscoop (Afbeelding 2). Als er afwijkingen worden gehoord, kunnen verdere onderzoeken worden uitgevoerd, zoals:

- Echocardiografie (hartecho) om de hartstructuren en bloedstromen in beeld te brengen

Afbeelding 1. Het ECG van dit paard vertoont atriumfibrillatie. Het paard was doorgestuurd voor verder onderzoek van een onregelmatige hartslag. De rode pijlen geven aan wanneer de ventrikels (hartkamers) samentrekken en het hart klopt, zoals goed te zien is, in een onregelmatig ritme.

Afbeelding 2. De dierenarts luistert naar het hart van een paard met een stethoscoop. Dit wordt 'auscultatie' genoemd. Tijdens het ausculteren kunnen hartruisen en hartritme-stoornissen worden opgespoord.

- Elektrocardiogram (ECG = hartfilmpje) om de elektrische activiteit van het hart te meten;
- Bloedonderzoek om mogelijke onderliggende oorzaken, zoals verstoring van de elektrolyten concentraties (zouten), uit te sluiten.

NIEUWE FEI-REGEL: REALISTISCH?

Recent heeft de FEI een nieuwe regel geïntroduceerd (Art. 1029, lid 3, sublid f van de FEI Veterinary Rules), waarin staat dat dierenartsen in de disciplines 'eventing' en 'driving' het hart van ieder paard moeten controleren tijdens het onderzoek bij aankomst ('Examination at Arrival'). Dit is in praktijk eigenlijk een onmogelijke taak, omdat er bij de aankomst van de paarden op het wedstrijdterrein vaak veel onrust is en er een

groot aantal paarden in beperkte tijd moet worden onderzocht (identificatie, algemene indruk, rectale temperatuur en controle van de vaccinaties). Voor het ausculteren van een paard is een rustige omgeving nodig en moet het paard goed stil staan, want het paard moet aan beide zijden van de borstkas kunnen worden beluisterd zonder dat er als gevolg van bewegen allerlei wrijvingsgeluiden optreden. De FEI-dierenartsen maken zich hier terecht zorgen over en Nederland heeft dit ook bij de FEI aangegeven.

CONCLUSIE

De bevindingen bij hartproblemen bij paarden kunnen variëren van een onschuldige hartruis of hartritmestoornis tot ernstige afwijkingen. Een tijdige diagnose door een dierenarts is essentieel om te

De FNHB is de overkoepelende vereniging van hippische brancheorganisaties. De FNHB behartigt de belangen van alle hippische ondernemers in Nederland en is gevestigd in Ermelo. De FNHB bevordert de samenwerking tussen de sporters, de fokkerijen en de ondernemers in de hippische sector.

De leden van de FNHB zijn:

- Bond van Hengstenhouders (BvHH)
- Verenigde Sportpaardenhandel Nederland (VSN)
- Vereniging Hengsten Opfokkers (VHO)
- Cluster Paard van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD)
- Nederlandse Vereniging voor Gebitsverzorging bij het Paard (NVvGP)
- Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie bij Dieren, onderdeel paard (NVFD)
- Nederlandse Vereniging voor Hoefsmeden (NVvH)
- Vereniging voor Zadel- en Tuigdeskundigen (VZTD)
- Centrale Bond van Paardenhandelaren in Nederland (CeBoPa)
- Vereniging van Paarden Sportmasseurs (VPSN)
- Vereniging Paarden Export en Transport Nederland (VPETN)

bepalen of behandeling nodig is en of het paard veilig kan worden gereden. Dit is doorgaans alleen mogelijk met aanvullend onderzoek (hartecho en ECG). Dus zal de dierenarts het paard meestal doorsturen naar een dierenarts-specialist voor verder onderzoek. Na de diagnose zijn regelmatige controles (vaak halfjaarlijks of jaarlijks) noodzakelijk om de gezondheid van het paard te waarborgen. ●